© Concentra - GVA Metropool Stad, 14 september 2019 , blz. 44

Een snuifje Shakespeare in de Vlaamse politiek: nonkel Ward Borgmans en neef Dimitri Leue zetten ministerdynastie op de planken

GENOEG! DO 26/09 - ZO 15/12 | HER EN DER IN VLAANDEREN | SPEELLIJST OP WWW.KOORTZZ.BE

“Wij zijn allebei al ooit gevraagd door partijen”

Zoals er politieke dynastieën bestaan, heb je die ook in de acteerwereld. Zes jaar na aanvang van de *Lortcher*-trilogie delen nonkel Warre Borgmans (63) en neef Dimitri Leue (45) opnieuw de planken in *Genoeg!* “In de politiek zijn er mensen die met hun hart spreken en mensen die gewoon zeggen wat anderen hen voorkauwen”, aldus Leue, die het stuk ook schreef.

Vertrekkend vanuit persoonlijke ervaringen in de familie ontroerden Warre Borgmans en Dimitri Leue in 2013 met *Het Lortcher-syndroom*, een stuk over dementie. Discussiërend over politiek, tonen neef en oom zich voor hun nieuwe samenwerking andermaal geëngageerd. Om de politieke dynastie die centraal staat in *Genoeg!* verder vorm te geven, doen ze een beroep op Michaël Pas, Alice Reijs en Sarah Lâm.

Schreef je voor oom Warre in *Het Lortcher-syndroom* een rol als componist, dan mag hij ditmaal in de huid kruipen van een premier. Die rollen liggen ver uit elkaar.

Leue: Of hij nu een volksmens speelt of een koning, Warre kan moeiteloos van de ene gedaante in de andere rollen. Eerder had ik al eens een filmscenario geschreven met Warre in de hoofdrol als eerste minister. Maar omdat op datzelfde moment *De Premier* van Erik Van Looy zou uitkomen, is dat filmproject toen afgevoerd. Het idee van Warre als politicus is sindsdien wel blijven hangen. Daarnaast kijk ik met steeds grotere verbazing naar de Belgische politiek en de spelletjes die er gespeeld worden. Tegenwoordig mogen politici, naar mijn aanvoelen, veel meer zeggen en doen dan in de jaren tachtig en negentig. Politici traden destijds ook veel sneller af. Nu zegt zo’n minister: “Ik zou moeten aftreden en dat wil ik ook wel, maar het is beter voor het land als ik aanblijf.” Straf, toch? Die hypocrisie van politici, ook naar elkaar toe, is de drijfveer van *Genoeg!*

Borgmans: Mag ik eerst en vooral aanhalen dat het mij verbaast dat ik al meermaals in een leidersrol ben gecast? Ik speelde al Filips II in het toneelstuk *Don Carlos*, een CEO in *Windkracht 10* of commissaris Colla in *Salamander*. Ik vind van mezelf dat ik niets van zo’n types heb. Het feit dat anderen dat in mij zien, daar moet ik mij misschien zorgen over maken...

Een premier is meer dan zijn functie, Warre. Welke intrige speelt er in *Genoeg!*?

Leue: Michaël Pas speelt Stefan De Leeuw, een eerste minister in nesten. Als pater familias kijkt zijn vader (Warre Borgmans), een oud-premier, over zijn schouder mee. Zelf speel ik de andere zoon, die het zwarte schaap van de familie is sinds hij voor een andere partij opkomt. Maar nu zijn broer in een schandaal dreigt te verzeilen, schiet hij hem – al dan niet uit eigenbelang – toch ter hulp.

Borgmans: Zoals er slagers bestaan à la Janssens & Zonen, had dit stuk evengoed *De Leeuw & Zonen* kunnen heten. Ook in de politiek zijn er, zoals in elke andere stiel, dynastieën. In België zijn er veel van dat soort families waar het politieke gen van vader op zoon of van vader op dochter wordt doorgegeven. Denk maar aan de De Croo’s, de De Guchten, de Tobbacks of de Michels. Je kan er makkelijk tien opnoemen.

Leue: Tijdens het schrijven trof me de parallel met de stukken die Shakespeare schreef over koningsfamilies. Wat is het hedendaagse equivalent van zo’n koningsdynastie? Onze ministerfamilies! Uiteindelijk is *Genoeg!* ook gewoon een familiedrama.

Jullie zijn neef en nonkel, maar ook allebei acteurs. Komen jullie uit een creatieve familie?

Leue: Zeker. Mijn broer schrijft scenario’s en verfilmt die. Mijn eigen kinderen van 17, 15 en 7 zijn ook creatieve vogels. Net als mijn mama, de zus van Warre. En Warres dochter acteert en danst, terwijl zijn zoon op feesten de gangmaker is als comedian.

Waren jullie als kind zelf ook de gangmaker op familiefeesten?

Borgmans: Al van in de wieg was Dimitri de gangmaker. De toneeltjesspeler en de clown, entertainer en quizzmaster.

Leue: De flauwe plezante, kortom.

Borgmans: Ook dat laatste mag zeker hardop gezegd worden.

Leue: Als kind deed ik alles na vanop tv.

Borgmans: Het gekke was dat ik dat ook deed. Ik speelde als kind ook altijd ‘den teevee’ na. Toch raar, hoe onze oorsprong gelijk loopt.

Leue: Ja maar, waar ik meer quizzen deed, deed gij meer...

Borgmans: ...*Ivanhoe*, en series. Ook circusvoorstellingen maakte ik, net als poppenkastvoorstellingen. Maar Tony Corsari deed ik toch ook.

Leue: Pas op, Warre was wel commerciëler dan ik. Als tiener was hij zo slim om kaartjes te verkopen.

Borgmans: Dat ligt aan onze ouders, die van mij waren zelfstandigen. Kinderen moesten een halve cent betalen om naar mijn voorstellingen te komen kijken.

Leue: Op familiefeesten heb ik als kind vaak met Warre gespeeld, en nog meer met zijn vrouw Trix. Omdat Warre acteerde, was hij niet altijd van de partij. Vooraan in de twintig, waren nonkel Warre en tante Trix piepjong. Omdat Warre en zijn vrouw pas later kinderen hebben gekregen, speelde ik op familiefeesten vooral met mijn broer en met hen.

En nu zijn jullie dus weer samen aan de slag. Is het fijn samenwerken met familie?

Borgmans: Dat voelt goed aan, ja. Het groeit ook. Dimitri blijft schrijven en we blijven alle twee spelen. Los van mijn neef wil ik bewust jonge schrijvers steunen, en dat kan alleen maar door hun werk te spelen.

Leue: Ik ben altijd blij als ik Warre ervan heb kunnen overtuigen om nog eens mee in een project te stappen. Hij is een generatie ouder, dus hij moet natuurlijk mee in zee willen gaan. Tegenover andere acteurs voelt het anders om met familie te werken, maar ook weer niet. Warre en ik kennen elkaars manier van spelen, waardoor er sneller dingen gezegd kunnen worden. Buiten dat Warre mijn nonkel is, en een goed acteur, is hij ook gewoon een fijn mens om mee op tournee te gaan. Dat is in ons vak ook belangrijk.

Tien jaar geleden verdedigde je in de voorstelling *Don Kyoto* een ecologisch gedachtegoed, Dimitri. Bekent ook deze voorstelling kleur?

Leue: Hoewel ook *Genoeg!* zeer politiek bewust is, heb ik geprobeerd de voorstelling zo neutraal mogelijk te houden. We gaan niet voor een rechts of een links stuk. Verschillende standpunten passeren de revue, maar ze worden wel scherp gesteld. Daarnaast worden er ook geen allusies gemaakt op bestaande figuren uit de Vlaamse politiek.

Borgmans: Michaël Pas probeert als premier in dienst het midden te houden. Ik trek eerder naar rechts, en Dimitri probeert te manoeuvreren naar links. De politiek is een dankbare arena, eentje die in het Vlaamse theater niet zo vaak te zien is. En op een bepaalde manier is iedereen ook vertrouwd met de politiek.

Zit in de titel van de voorstelling ook een boodschap vervat? Roept *Genoeg!* het politieke gekonkelfoes een halt toe?

Leue: Als theatermaker is het moeilijk te zeggen wat mensen moeten denken en voelen. Het publiek moet zelf een mening vormen. Als je als theatermaker je werk goed hebt gedaan, zullen er velen denken en voelen zoals jij. Zie je, ik begin ook al als een politicus te spreken. Het woord ‘genoeg’ is dankbaar, omdat je er om het even wat achter kan zetten. ‘Genoeg vreemdelingen’, of ‘genoeg racisme’. Als slogan past ‘genoeg’ bij iedere partij. Is het intussen niet zover gekomen dat je partijen door elkaar kan gooien? Houden ze nog wel genoeg één lijn aan? Partijpolitiek is inmiddels meer wiskunde geworden dan ideologie. Misschien wil deze voorstelling oproepen om weer eerlijker politiek te bedrijven.

Zijn jullie zelf al gepolst om op een lijst te staan?

Leue: Ja, zowel Warre als ik zijn al gevraagd.

Borgmans: Ik zou geen politicus willen zijn vandaag, ik kan dat ook niet. We worden wel allebei door de materie geprikkeld: politiek is het leven, en het leven is politiek. Maar tegelijk is het politieke bedrijf ook nog nooit zo ondoorzichtig geweest.

Leue: Tel daar de verspreiding van fake news bij, een vloek.

Borgmans: En het geduld dat je moet hebben als politicus, en wat je allemaal moet zijn... Je mag ook niks verkeerd doen of het wordt uitvergroot. Om op een positievere manier aan politiek te kunnen doen geloof ik in versobering, in meer zen.

Leue: Ik doe mijn vak te graag om een andere job aan te vatten. Via ons beroep kunnen wij ook dingen aan de kaak stellen zonder dat een partij ons op de vingers tikt. Die soevereiniteit is mij heilig. De weg die er afgelegd moet worden vooraleer er iets kan veranderen in de politiek, de schijnheiligheid, het elkaar afmaken, de leugens; ik zou gek worden. In de politiek zijn er mensen die met hun hart spreken en mensen die gewoon zeggen wat anderen hen voorkauwen. Ik hoor liever de mensen die vanuit hun hart spreken. Zelfs als ze niet zeggen wat ik wil horen.

De verkoop van *Genoeg!* loopt als een trein. Een zegen voor een stuk zonder subsidies.

Borgmans: Door het beleid van bovenuit is de politiek ook in ons vak doorgedrongen. Ik klaag niet, maar als een gedegen stuk met sterke acteurs al geen subsidies meer krijgt...

Leue: Nochtans hebben we er wel aangevraagd, en kregen we financieel en artistiek een goed advies. Toch verkoos de minister *Genoeg!* niet te subsidiëren. Ironisch genoeg werd Sven Gatz een week later ontslagen door zijn partij. Een minister die besloten heeft om geen subsidies toe te kennen, en dan plots geen minister meer is, dat voelt raar. Wij overleven, omdat we zijn wie we zijn en daardoor veel worden gevraagd. Maar als je van een stuk maar twintig voorstellingen kan spelen, dan is de productie niet levensvatbaar. Als theatermaker is het bijzonder moeilijk om aan geld te geraken dezer dagen.

Borgmans: Op den duur vechten acteurs tegen de armoedegrens aan. Steeds meer collega’s nemen er een job bij, of herscholen zich in een ander domein. Dat we *Genoeg!* kunnen maken, hebben we te danken aan de tax shelter en aan cc Berchem, dat ons lokalen verstrekt om een maand te kunnen repeteren. Het is goed om in te zetten op verjonging, maar vergeet ook de mensen die al jaren aan de weg timmeren niet.

ILSE DEWEVER

Dimitri Leue
‘‘Hoewel ‘Genoeg!’ zeer politiek bewust is, heb ik geprobeerd de voorstelling zo neutraal mogelijk te houden. We gaan niet voor een rechts of een links stuk.’’

Warre Borgmans
‘‘De politiek is een dankbare arena, eentje die in het Vlaamse theater niet zo vaak te zien is. En op een bepaalde manier is iedereen ook vertrouwd met de politiek.’’

De cast van *Genoeg!* “De hypocrisie van politici, ook naar elkaar toe, is de drijfveer van dit stuk.”
FOTO’S JAN VAN DER PERRE, DIEGO FRANSSEN